

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

1 kyllä, täysin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpiteet ovat perusteltuja. Tieteen riippumattomuuden turvaaminen on tärkeä tavoite, joka tulisi ottaa huomioon kaikessa lainsäädäntötyössä. Merkittävän uhan tieteen ja opetuksen vapaudelle muodostaa kuitenkin jatkuva rahoituksen epävarmuus.

Korkeakouluilla on jo nykyisellään laista tuleva velvollisuus taata turvallinen työskentely-ympäristö. Sen sijaan niiden mahdollisuudet ovat hyvin rajalliset puuttua korkeakoulujen ulkopuolelta tulevaan korkeakouluyhteisöön kohdistuvaan häirintään, painostukseen ja epäasialliseen vaikuttamiseen, näihin puuttuminen vaatii lainsäädännöllisiä muutoksia, kuten maalittamisen kriminalisointia omana rikosnimekkeenään. Asia tulisi tunnistaa visiotyössä nykyistä selkeämmin ja nostaa toimenpiteissä esiin vähintäänkin suositeltavana asiana, vaikka se kuuluisikin toisen ministeriön toimivaltaan.

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Lupaus maksuttomasta korkeakoulutuksesta on kannatettava. Tämä on tärkeää yhdenvertaisuuden näkökulmasta, kouluttautumisen tulee olla mahdollista kaikille sosioekonomisesta asemasta huolimatta. Nuorten ohella myös aikuisten mahdollisuuksia päästä koulutukseen ja päivittämään omaa osaamistaan on parannettava. Jatkuvan oppimisen rahoitus on turvattava ja esimerkiksi aikuiskoulutustuen lopettaminen on merkittävästi heikentänyt mm. sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten mahdollisuuksia päivittää osaamistaan.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Näkemyksemme mukaan ehdotettu joustava tutkintorakenne ei sovi terveysalan tutkintoihin, joiden sisältöön vaikuttaa olennaisesti mm. EU:n ammattipätevyysdirektiivi. Tutkintojen opintokokonaisuudet ovat täysimääräisesti mitoitettuja, minkä vuoksi niihin ei voida sisällyttää lisäopintoja eikä niistä voida poistaa osia.

Suhtaudumme myös kriittisesti tarpeeseen rajata tohtoritutkintojen tavoitteellista suorittamisaikaa. Mikäli siihen kuitenkin päädytään, on tärkeää huomioida tutkimuksen rahoitus, mm. hoitotieteissä tarve rahoituksen vahvistamiselle on suuri.

Kannattamme ehdotettua mahdollista muutosta YAMK-tutkintojen työelämäkokemusvaatimuksen poistamisesta.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

-

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Akavan sairaanhoitajat ja Taja pitää kansainvälistymisen tukemista perusteltuna. On kuitenkin tärkeää huomioida, että toiminnallisesti kaksikielisten tutkintokoulutusten yhteydessä myös työnantajat (esim. harjoittelut sote-alalla) saavat rahoituksesta osansa, jotta kieltä vasta opettelevat opiskelijat saavat oikeanlaista ohjausta ja tukea kielen opetteluun työpaikoilla ja harjoitteluissa. Nykytilanteessa työpaikat saattavat vaatia lähes täydellistä kielitaitoa, mikä ei ole realistista opintojen alkuvaiheessa.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Korkeakoulujärjestelmän muutokset ovat yksi suurimmista tulevaisuuden haasteista. Visioluonnoksen tavoite jää tässä kohden vaatimattomaksi, eikä keskustelua korkeakoulurakenteesta ja yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen roolista ole vision valmistelun yhteydessä käyty riittävän avoimesti.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Ammattikorkeakoulujen autonomian vahvistaminen vaatii vaikuttavampia toimia. Pidämme myös tärkeänä, että korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja profiloitumista kehittäessä selkeytettäisiin AMK:n, erityisesti YAMK-tutkintoa suorittavien ja suorittaneiden roolia työelämässä suhteessa saman alan maisteritutkintoihin.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Vahva julkinen rahoitus on tärkeää myös jatkossa, rahoituksen tulee olla ennakoitavaa ja pitkäjänteistä korkeakoulujen toiminnan ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Rahoitusta tulee tarkastella myös suhteessa opetuksen laatuun ja tutkintojen työelämärelevanssiin.

**Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet?
Ovatko toimet oikeita?**

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

-

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Rerusrahoituksen vahvistaminen on keskeinen korkeakoulupoliittinen toimi, jota tulee priorisoida.

Lisäksi jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen on jäänyt visiossa sivuosaan. Osaamisen kehittäminen on olennaista uralla etenemisen ja työelämän tuottavuuden kannalta, ja sen merkitys niin yksilölle kuin yhteiskunnallekin on suuri.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuvaan on nostettu mielestämme keskeisiä asioita ja se on realistinen. Pidämme erittäin hyvänä, että visioon on kirjattu, että koulutustason nostoa ei saa tehdä korkeakoulutuksen laadun kustannuksella.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

-

9. Muut kommentit

Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan YAMK- tutkintoja tulee kehittää entisestään palvelemaan työelämän tarpeita ja luomaan uusia urapolkuja sote-alan ammattilaisille. Tarvitsemme hoitotyön erikoisaloille uusia YAMK-tutkintoja, jotta sairaanhoitajat voivat edetä urallaan esimerkiksi tietyn alan asiantuntijasairaanhoitajaksi (esim. palliatiivinen hoitotyö).

Junno Anna-Kukka
Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry